

Shahid Bahonar
University of Kerman

Iranian
Accounting Association

The Effect of the CEO's Power on the Readability of Financial Reports with an Emphasis on the Role of Earnings Management and Institutional Investors

Shokrollah Khajavi^{id*} *Soraya Weysihsar*^{id**} *Ali Ghayouri Moghaddam*^{id***}

Abstract

Objective: Beyond financial statement numbers, narrative disclosure is a ubiquitous feature in the management reporting environment and is considered a rich repository of value-related information that could be harnessed to enhance decision-making by investors, creditors, and other capital providers. Such narratives can provide a useful setting for understanding the generation process of numerical financial data and they offer a promising way to gauge firms' financial reporting quality and the characteristics of corporate disclosures. Recent studies have shown that the readability of financial reports is affected by the power of managers. On the one hand, powerful CEOs have a positive effect on the readability of financial reports via the channel of improving company performance, the motivation to maintain reputation and reputation, the creating a strong personal and professional network for better access to critical information (even private information) and valuable practices such as superior management practices and social responsibility activities. On the other hand, economic theories consider the CEO's power as an agency problem and state that increasing the CEO's power aggravates agency problems by increasing managerial positions and causing imbalance and changes in the interests of managers and shareholders. This view believes that the CEO's power increases management's ability to achieve personal benefits (at the cost of ignoring shareholders' rights) and has a negative relationship with company performance. Therefore, it is not unexpected to predict a positive relationship between CEO power and the difficulty of reading financial reports, which results from the negative consequences of powerful CEOs, including a higher level of opportunistic behavior and poor firm performance. According to the ambiguous management hypothesis, managers' motivation can obscure and hide information through disclosures with less transparency. Managers can hide information they do not want to disclose, making it difficult for investors to understand financial reporting. Research has shown that the annual reports of companies with poor performance are harder and longer to read. This is because managers are concerned about raising capital and its impact on the market due to poor performance. Therefore, they may deliberately make financial reports more illegible to obscure and complicate their poor performance. Therefore, poor firm performance is expected to moderate the relationship between CEO power and the difficulty of reading financial reports. In addition, researchers have shown that effective corporate governance can reduce the opportunistic behavior of managers. Corporate governance practices can have a significant

Journal of Accounting Knowledge, Vol. 15, No. 4, pp. 1-20

* **Corresponding Author**, Professor of Accounting, Faculty of Commerce and Trade, University of Tehran, Tehran, Iran.

Email: skhajavi@ut.ac.ir

** Department of Accounting, KAR Higher Education Institute, Qazvin, Iran. **Email:** soraiaweysihsar@yahoo.com

*** Department of Accounting, Faculty of Business and Economics, Persian Gulf University, Bushehr, Iran.

Email: ali.ghayouri@pgu.ac.ir

Submitted: 30 September 2023 **Revised:** 6 January 2024 **Accepted:** 7 January 2024 **Published:** 18 December 2024

Publisher: Faculty of Management & Economics, Shahid Bahonar University of Kerman.

DOI: 10.22103/jak.2024.22274.3953

©The Author(s)

Abstract

impact on the company's strategic decisions, such as decisions about information transparency. Corporate governance is a set of mechanisms that cause managers to make decisions to maximize the company's value for the owners. The implementation of the corporate governance system can lead to the optimal allocation of resources and the promotion of the transparency of the information published by the company, as well as, ultimately, economic growth and development. Strong corporate governance provides timely and quality reporting disclosure by companies. Therefore, the incentives of powerful CEOs to manipulate the readability of corporate reports are expected to be largely limited by strong corporate governance mechanisms. Based on the above discussions, the primary purpose of this research is to investigate the relationship between the CEO's power and the readability of financial reports, emphasizing the role of earnings management and institutional investors.

Method: To achieve the research goal, the principal component analysis method was used to measure the CEO's power, and the Fog index was used to measure the readability of financial reports. The research hypotheses, made using 105 companies listed on the Tehran Stock Exchange in seven years from 2015 to 2021, were statistically tested based on a multiple regression model.

Results: The results show that the CEO's power has a positive and significant effect on the readability of financial reporting. Also, earnings management has a negative and significant effect on the relationship between the CEO's power and the readability of financial reporting. Finally, the results showed that institutional investors have a positive and significant effect on the relationship between the CEO's power and the readability of financial reporting.

Conclusion: As the CEO's power increases, the readability level of financial reporting increases. However, powerful CEOs publish more complex financial reports with less readability to hide their opportunistic behavior and reduce the possibility of its identification by investors, financial analysts and other legal entities when their companies are performing poorly, which is in accordance with the hypothesis of ambiguous management. Also, institutional shareholders can supervise the company's management with sufficient knowledge and experience in related financial and specialized fields. The supervision of institutional owners will prevent managers from presenting financial reports with low readability, which aligns with the hypothesis of active supervision.

Keywords: *CEO's power, Readability of Financial Reports, Earnings Management, Institutional Investors, Principal Component Analysis.*

Paper Type: *Research Paper.*

Citation: Khajavi, Sh., Weysihsar, S., & Ghayouri Moghaddam, A. (2024). The effect of the CEO's power on the readability of financial reports with an emphasis on the role of earnings management and institutional investors. *Journal of Accounting Knowledge*, 15(4), 1-20 [In Persian].

تأثیر قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارش‌های مالی با تأکید بر نقش مدیریت سود و سرمایه‌گذاران نهادی

شکرالله خواجوی^۱، ثریا ویسی حصار^۲، علی غیوری مقدم^۳

چکیده

هدف: بررسی ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارش‌های مالی با تأکید بر نقش مدیریت سود و سرمایه‌گذاران نهادی.

روش: فرضیه‌های پژوهش برای ۱۰۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۰ مورد آزمون قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین، مدیریت سود بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارشگری مالی اثر تضعیف‌کننده و سرمایه‌گذاران نهادی بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارشگری مالی اثر تقویت‌کننده دارند.

نتیجه‌گیری: با افزایش قدرت مدیرعامل، سطح خوانایی گزارشگری مالی افزایش می‌یابد. با این حال، مدیران عامل قدرتمند، زمانی که شرکت‌هایشان عملکرد ضعیفی دارند، گزارش‌های مالی با خوانایی کمتری را منتشر می‌کنند تا بدین ترتیب با پنهان کردن رفتارهای فرصت‌طلبانه خود، احتمال شناسایی آن توسط سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، تحلیل‌گران و دیگر نهادهای نظارتی را کاهش دهند که مطابق با فرضیه مدیریت مبهم است. همچنین، سهامداران نهادی به دلیل مزیت اطلاعاتی و مهارتی خود می‌توانند بر عملکرد مدیران نظارت فعال‌تری داشته باشند. نظارت‌های مالکان نهادی مانع از ارائه گزارش‌های مالی با خوانایی کم توسط مدیران خواهد شد که مطابق با فرضیه نظارت فعال است.

واژه‌های کلیدی: قدرت مدیرعامل، خوانایی گزارش‌های مالی، مدیریت سود، سرمایه‌گذاران نهادی، تحلیل مؤلفه‌های اصلی.

نوع مقاله: پژوهشی.

استناد: خواجوی، شکرالله؛ ویسی حصار، ثریا و غیوری مقدم، علی (۱۴۰۳). تأثیر قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارش‌های مالی با تأکید بر نقش مدیریت سود و سرمایه‌گذاران نهادی. *مجله دانش حسابداری*، ۱۵(۴)، ۲۰-۱.

مجله دانش حسابداری، دوره پانزدهم، ش ۴، صص. ۱-۲۰

* نویسنده مسئول، استاد حسابداری، دانشکده تجارت و بازرگانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: skhajavi@ut.ac.ir

** گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی کار، قزوین، ایران. رایانامه: soraiaweysihesar@yahoo.com

*** گروه حسابداری، دانشکده کسب و کار و اقتصاد، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران. رایانامه: ali.ghayouri@pgu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۷/۸ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۰/۱۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۱۷ تاریخ انتشار برخط: ۱۴۰۳/۹/۲۸

ناشر: دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان.

DOI: 10.22103/jak.2024.22274.3953

©The Author(s)

امروزه قدرت مدیرعامل و تأثیر آن بر پیامدهای مختلف شرکت‌ها به‌عنوان یکی از مسائل با اهمیت در ادبیات مدیریت و حسابداری مطرح شده است. مدیران عامل نفوذ زیادی بر شرکت‌ها اعمال می‌کنند، چرا که هم دارای اختیارات قانونی صریح در شرکت و هم دارای نفوذ نرم برای جهت دادن به رفتار شرکت هستند. آدامز^۱ و همکاران (۲۰۰۵) معتقدند علیرغم اینکه تصمیمات در مورد امور مختلف شرکت‌ها باید حاصل توافق بین مدیران ارشد آنان باشد، با این وجود دیده می‌شود که در برخی شرکت‌ها اکثر تصمیم‌های مهم به عهده مدیرعامل است. اگر افراد متفاوت چشم‌اندازهای متفاوتی داشته باشند، توزیع قدرت تصمیم‌گیری در امور شرکت می‌تواند منجر به اتخاذ تصمیمات متفاوت گردد (خواجوی و همکاران، ۱۴۰۰).

پژوهش‌های اخیر نشان داده است میزان خوانایی گزارش‌های مالی^۲ متأثر از قدرت مدیران می‌باشد (سان^۳ و همکاران، ۲۰۲۲). فراتر از اعداد صورت‌های مالی، افشای روایت^۴ یک ویژگی فراگیر در محیط گزارشگری مدیریت است و به‌عنوان یک مخزن غنی از اطلاعات مرتبط با ارزش در نظر گرفته می‌شود که می‌تواند برای افزایش تصمیم‌گیری توسط سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر تأمین‌کنندگان سرمایه مورد استفاده قرار گیرد (رجیبا^۵ و همکاران، ۲۰۲۱). چنین روایت‌هایی می‌توانند محیط مفیدی برای درک فرآیند تولید داده‌های مالی عددی فراهم کنند (لی^۶، ۲۰۱۱) و روشی امیدوارکننده برای سنجش کیفیت گزارشگری مالی (به‌عنوان مثال، برگر^۷، ۲۰۱۱؛ بئر^۸ و همکاران، ۲۰۱۰ و کور^۹، ۲۰۰۱) و ویژگی‌های افشای شرکت‌ها (لی، ۲۰۰۸) ارائه دهند. آدامز و همکاران (۲۰۰۵) معتقدند اینکه یک مدیرعامل قدرتمند منجر به پیامدهای خوب یا بد شود در درجه اول به توانایی تصمیم‌گیری مدیرعامل بستگی دارد. به نظر لارکر و تیان^{۱۰} (۲۰۱۲) نیز از دیدگاه نظری، پیش‌بینی تأثیر داشتن مدیران عامل قدرتمند در یک سازمان بر رفتار شرکت، مطابق با شواهد تجربی متفاوت، نسبتاً دشوار است. از یک سو فرض می‌شود که مدیران عامل قدرتمند می‌توانند از طریق کانال (۱) بهبود عملکرد شرکت، (۲) انگیزه حفظ شهرت و اعتبار، (۳) ایجاد یک شبکه شخصی و حرفه‌ای قوی برای دسترسی بهتر به اطلاعات مهم (حتی اطلاعات خصوصی) و اقدامات ارزشمندی مانند شیوه‌های مدیریت برتر و (۴) فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی، تأثیر مثبتی بر خوانایی گزارش‌های مالی داشته باشند که نشان‌دهنده رابطه منفی بین قدرت مدیرعامل و دشواری خواندن گزارش‌های مالی است. از سوی دیگر، پیش‌بینی رابطه مثبت بین قدرت مدیرعامل و دشواری خواندن گزارش‌های مالی دور از انتظار نیست که ناشی از پیامدهای منفی مدیران عامل قدرتمند (از جمله ۱) سطح بالاتری از رفتار فرصت‌طلبانه و (۲) عملکرد ضعیف شرکت است.

بر مبنای نظریه مدیریت مبهم^{۱۱}، انگیزه مدیران می‌تواند منجر به عدم شفافیت اطلاعات به‌واسطه مبهم و پنهان کردن عملکرد واقعی شرکت شود. بر این اساس، مدیران اطلاعاتی که تمایلی به افشای آنها ندارند را پنهان می‌کنند و بدین ترتیب، درک گزارش‌های مالی را برای ذینفعان مختلف به‌ویژه سرمایه‌گذاران دشوار می‌کنند (بلومفیلد^{۱۲}، ۲۰۰۲ و کاظمی علوم و همکاران، ۱۳۹۹). در این خصوص، لی (۲۰۰۸) نشان داد گزارش‌های سالانه شرکت‌های با عملکرد ضعیف، برای خواندن سخت‌تر و طولانی‌تر است. به این دلیل که مدیران نسبت به جذب سرمایه و تأثیر آن بر بازار با توجه به عملکرد ضعیف خود نگران هستند و بنابراین، ممکن است عمدی تصمیم بگیرند گزارش‌های مالی را ناخواناتر کنند تا عملکرد

¹ Adams

² Readability of Financial Reporting

³ Sun

⁴ Narrative Disclosure

⁵ Rjiba

⁶ Li

⁷ Berger

⁸ Beyer

⁹ Core

¹⁰ Larcker & Tayan

¹¹ Management Obfuscation Hypothesis

¹² Bloomfield

ضعیف خود را مبهم و پیچیده سازند (خانی معصوم آبادی و رجب دری، ۱۳۹۸). بنابراین، انتظار می‌رود رابطه بین قدرت مدیرعامل و دشواری خواندن گزارش‌های مالی با عملکرد ضعیف شرکت تعدیل شود.

علاوه بر این، پژوهش‌ها نشان داده‌اند حاکمیت شرکتی مؤثر می‌تواند رفتار فرصت‌طلبانه مدیران را کاهش دهد (دبوسکی^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی از عوامل مؤثر بر تصمیم‌های راهبردی شرکت‌ها از جمله تصمیم‌های مرتبط با شفافیت اطلاعات است (خواجوی و همکاران، ۱۴۰۲). استقرار یک نظام حاکمیت شرکتی مؤثر و کارا باعث می‌شود منافع مدیران و مالکان در یک راستا قرار گیرد، استفاده مؤثر از منابع تقویت یابد، عملکرد عملیاتی شرکت بهبود یابد و شرکت‌ها رشد و گسترش یابند (قائم‌ی و شهریاری، ۱۳۸۸). راهبری مناسب موجبات افشای گزارشگری به‌موقع و با کیفیت از سوی شرکت‌ها را فراهم می‌کند. بنابراین، انتظار می‌رود انگیزه‌های مدیران عامل قدرتمند برای دستکاری خوانایی گزارش‌های شرکت تا حد زیادی با مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی قوی محدود شود.

با توجه به مباحث فوق، انتظار می‌رود قدرت مدیرعامل اهمیت بسزایی در خوانایی گزارش‌های مالی داشته باشد. همچنین، تأثیر قدرت مدیران بر خوانایی گزارش‌های مالی تا حد زیادی به عملکرد شرکت‌ها و مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی بستگی دارد که ممکن است در شرکت‌های مختلف، ابعاد متفاوتی داشته باشد. با این وجود، این موضوع در پژوهش‌های داخلی مورد بررسی قرار نگرفته است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارش‌های مالی با تأکید بر نقش مدیریت سود و سرمایه‌گذاران نهادی صورت گرفته است. یافته‌های پژوهش حاضر ضمن پر کردن شکاف موجود در ادبیات پژوهش کشور، ابزار مناسبی را در اختیار تصمیم‌گیرندگان بازار سرمایه قرار خواهد داد. در ادامه، ابتدا ادبیات و پیشینه پژوهش بیان شده است، سپس فرضیه‌ها، روش پژوهش و متغیرهای مورد استفاده توضیح داده شده است و در نهایت، نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش، نتیجه‌گیری و پیشنهادها ارائه شده است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارش‌های مالی

لوقران و مک‌دونالد^۲ (۲۰۱۴)، خوانایی را به‌عنوان توانایی سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران فردی برای جذب اطلاعات مربوط به ارزش‌گذاری از افشاهای مالی تعریف می‌کنند. از نظر گزارشگری مالی، خوانایی بیانگر کلمات، جملات و قالب‌بندی یک سند است که بر توانایی ذینفعان یک شرکت در استفاده از آن برای تصمیم‌گیری آگاهانه اقتصادی تأثیر می‌گذارد (کمیسون بورس و اوراق بهادار آمریکا^۳، ۱۹۹۸). پژوهش‌های پیشین چنین استدلال می‌نمایند زمانی که شرکت‌ها عملکرد قوی (ضعیف) دارند، خواندن گزارش‌های سالانه آنها آسان (سخت) است (لی، ۲۰۰۸). از طرفی، بر اساس تئوری سازمانی^۴، قدرت مدیرعامل تأثیر مثبتی بر عملکرد شرکت دارد (به‌عنوان مثال، بریت^۵ و همکاران، ۲۰۱۹؛ شیخ^۶، ۲۰۱۸؛ لی و همکاران، ۲۰۱۸؛ هان^۷ و همکاران، ۲۰۱۶؛ فروغی و رحیمی، ۱۴۰۰ و نیکبخت و همکاران، ۱۳۹۹). از این‌رو، انتظار می‌رود قدرت مدیرعامل تأثیر مثبتی بر خوانایی گزارش‌های مالی از طریق کانال بهبود عملکرد شرکت داشته باشد. در همین راستا، حسن^۸ (۲۰۲۰) دریافت که مدیران توانمندتر، گزارش‌های سالانه خواناتری تولید می‌کنند که اهمیت توانایی مدیران در شفاف‌تر کردن افشای شرکت‌ها را برجسته می‌کند. صفری گرابلی و رضائی پیته نوئی (۱۳۹۷) نیز نشان دادند که توانایی مدیریت موجب بهبود خوانایی گزارشگری مالی شرکت‌ها

¹ DeBoskey

² Loughran & McDonald

³ SEC (Securities and Exchange Commission)

⁴ Organizational Theory

⁵ Breit

⁶ Sheikh

⁷ Han

⁸ Hasan

می‌شود. نتایج **رسولی و همکاران (۱۴۰۲)** حاکی از آن است که قدرت مدیرعامل تأثیر منفی و معناداری بر معیارهای کیفیت گزارشگری متقالبانه (تجدید در ارائه صورت‌های مالی، تجدید ارائه افزایشی، تجدید ارائه کاهش و مدل تعدیل شده آلتمن) دارد. **معمدی و همکاران (۱۴۰۱)** نیز نشان دادند با افزایش قدرت مدیرعامل، مدیریت سود تعهدی و مدیریت سود واقعی کاهش می‌یابد. بنابراین، هرچه قدرت مدیرعامل بیشتر باشد نظارت بر فرآیند شرکت و گزارشگری مالی بیشتر می‌شود و عملکرد شرکت نیز بهبود می‌یابد. چون آنها انتظار دارند اعتبار و شهرتشان حفظ شود (**نیکبخت و همکاران، ۱۴۰۰**). لذا، انتظار می‌رود انگیزه حفظ شهرت و اعتبار باعث تأثیر مثبت قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارش‌های مالی شود. علاوه بر این، مدیران عامل قدرتمند توانایی ایجاد یک شبکه شخصی و حرفه‌ای قوی دارند که مزایای فوق‌العاده‌ای برای آنان به همراه دارد (**کلین^۱ و همکاران، ۲۰۰۴**). **اومر^۲ و همکاران (۲۰۲۰)** دریافتند مدیران دارای ارتباط خوب از جمله مدیران عامل می‌توانند کیفیت گزارشگری مالی شرکت خود را بهبود بخشند. بنابراین، انتظار می‌رود قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارش‌های مالی که مؤلفه مهمی از کیفیت گزارشگری مالی است تأثیر مثبتی داشته باشد. در نهایت، **لی و همکاران (۲۰۱۸)** نشان دادند مدیران عامل قدرتمند در فعالیتهای مسئولیت اجتماعی شرکت مشارکت بیشتری دارند. شرکت‌های دارای مسئولیت اجتماعی نیز با احتمال کمتری به اقدامات فرصت‌طلبانه مانند مدیریت سود دست می‌زنند (**کیم^۳ و همکاران، ۲۰۱۲**). همچنین، خواندن گزارش‌های سالانه شرکت‌هایی که سطح بالایی از رفتار فرصت‌طلبانه (به‌عنوان مثال، مدیریت سود) دارند، به دلیل انگیزه‌های مدیران برای دستکاری خوانایی گزارش‌های شرکت، دشوار است (**لو^۴ و همکاران، ۲۰۱۷**). بنابراین، انتظار می‌رود خواندن و درک گزارش‌های سالانه شرکت‌های دارای مدیران عامل قدرتمند از طریق کانال مسئولیت اجتماعی شرکت آسان‌تر باشد. در مجموع، استدلال‌های بالا نشان می‌دهند خواندن و درک گزارش‌های سالانه شرکت‌های دارای مدیران عامل قدرتمند، آسان‌تر است.

در مقابل، تئوری‌های اقتصادی، قدرت مدیرعامل را به‌عنوان یک مشکل نمایندگی در نظر گرفته و بیان می‌دارند افزایش قدرت مدیرعامل، مشکلات نمایندگی را با افزایش موضع‌گیری‌های مدیریتی تشدید کرده و باعث ایجاد عدم توازن و تغییر منافع مدیران و سهامداران می‌شود. این دیدگاه معتقد است قدرت مدیرعامل باعث افزایش توانایی مدیریت برای دستیابی به منافع شخصی به قیمت نادیده گرفتن حقوق سهامداران شده و ارتباط منفی با عملکرد شرکت دارد (**لاندریر^۵ و همکاران، ۲۰۱۳**؛ **بیچوک^۶ و همکاران، ۲۰۱۱** و **نیکبخت و همکاران، ۱۴۰۰**). از طرفی، همان‌طور که پیشتر بیان شد خواندن گزارش‌های سالانه شرکت‌های با عملکرد ضعیف، سخت‌تر است (**لی، ۲۰۰۸**). از این‌رو، انتظار می‌رود قدرت مدیرعامل تأثیر منفی بر خوانایی گزارش‌های مالی از طریق کانال عملکرد ضعیف شرکت داشته باشد. علاوه بر این، **جنسن و مک‌لینگ^۷ (۱۹۷۶)** معتقدند مدیران عامل اغلب قدرت قابل توجهی بر منابع شرکت دارند و لذا ممکن است در اقدامات خودخواهانه^۸، به‌خصوص زمانی که سهامداران به‌طور گسترده پراکنده هستند، شرکت کنند. پژوهش‌های قبلی (به‌عنوان مثال، **بیچوک و همکاران، ۲۰۱۱**) نشان می‌دهند مدیران عامل قدرتمند، سلب مالکیت مدیریت^۹ را افزایش داده و به مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی مؤثر آسیب می‌رسانند. در این راستا، **دان^{۱۰} (۲۰۰۴)** بیان می‌کند مدیران عامل قدرتمند انگیزه‌های بیشتری برای انجام اقدامات خودخواهانه دارند و مشکلات نمایندگی را افزایش می‌دهند. **جیراپورن^{۱۱} و**

¹ Klein

² Omer

³ Kim

⁴ Lo

⁵ Landier

⁶ Bebchuk

⁷ Jensen & Meckling

⁸ self-serving actions

⁹ Management Entrenchment

¹⁰ Dunn

¹¹ Jiraporn

همکاران (۲۰۱۲) نیز به این نتیجه رسیدند که مدیران عامل قدرتمند عموماً تأثیر منفی بر ساختار سرمایه شرکت خود دارند. به‌طور مشابه، دیکولی^۱ و همکاران (۲۰۱۸) دریافتند مدیران عامل قدرتمند انگیزه‌های قوی‌تری برای اجتناب از ریسک‌ها و درگیر شدن در رفتارهای فرصت‌طلبانه دارند.

یافته‌های ظاهری عبده‌وند و همکاران (۱۴۰۰)، کو و کیم^۲ (۲۰۱۸)، بیکر^۳ و همکاران (۲۰۱۸)، سان و لو^۴ (۲۰۱۷)، تینگ^۵ (۲۰۱۴) و لئو و جیراپورن^۶ (۲۰۱۰) نیز حاکی از آن است که مدیران عامل قدرتمند برای پنهان کردن عملکرد ضعیف خود، کیفیت و شفافیت گزارشگری مالی را کاهش می‌دهند. در زمینه خوانایی، مطالعاتی از جمله، لی (۲۰۰۸) و حسن (۲۰۲۰) نشان می‌دهند مدیران فرصت‌طلبانه گزارش‌های سالانه شرکت خود را به منظور پنهان کردن عملکرد ضعیف یا اخبار بد، تحریف می‌کنند. لو و همکاران (۲۰۱۷) نیز سطح بالاتری از رفتار فرصت‌طلبانه مدیران را به سطح پایین‌تری از خوانایی ارتباط می‌دهند. بر این اساس، پیش‌بینی رابطه مثبت بین قدرت مدیرعامل و دشواری خواندن گزارش‌های مالی دور از انتظار نیست. روی هم رفته، مباحث فوق نشان می‌دهند که خوانایی گزارش‌های سالانه با قدرتمند شدن مدیران عامل کاهش می‌یابد.

نقش عملکرد ضعیف شرکت

پژوهش‌های قبلی (به‌عنوان مثال، یوتاس^۷ و همکاران، ۲۰۰۲ و کلاتورثی و جونز^۸، ۲۰۰۱) نشان می‌دهند که مدیران انگیزه‌هایی برای کنترل و دستکاری برداشت برای ذینفعان خود دارند که به‌عنوان نظریه مدیریت برداشت^۹ شناخته می‌شود. به‌طور خاص، فرض بر این است که مدیران از افشاها و گزارش‌های شرکت به‌عنوان ابزارهای مدیریت برداشت برای تأثیر گذاشتن بر فرآیند تصمیم‌گیری ذینفعان مختلف، بویژه سهامداران استفاده می‌کنند (یوتاس و همکاران، ۲۰۰۲). هیلی و والن^{۱۰} (۱۹۹۹) معتقدند مدیریت برداشت، استفاده از قضاوت مدیران شرکت‌ها در فرآیند گزارشگری مالی برای تغییر استراتژیک گزارش‌های مالی به منظور گمراه کردن سهامداران است. مرکل دیویس و برنان^{۱۱} (۲۰۰۷) با تکیه بر استراتژی مدیریت برداشت، بیان می‌کنند که یکی از ابزارهای مورد استفاده در مدیریت برداشت، دستکاری خوانایی سند است که اغلب شامل استفاده از افشاهای متنی پیچیده برای فریب سهامداران است. گارسیا اوسما و گیلامون ساتورین^{۱۲} (۲۰۱۱) نیز نشان داده‌اند که مدیران از استراتژی‌های مختلف مدیریت برداشت برای مبهم (پنهان) کردن عملکرد عملیاتی واقعی شرکت استفاده می‌کنند.

شواهد رحمان^{۱۳} و همکاران (۲۰۲۰) و ارطغرول^{۱۴} و همکاران (۲۰۱۷) نشان داده شرکت‌ها برای مخفی کردن اخبار و کاهش خوانایی برای سرمایه‌گذاران از لحن مبهم استفاده می‌کنند. بدین صورت که با تغییر ساختار جملات، گزارش‌ها را پیچیده‌تر و ناخوانا می‌کنند. احمدی و قائمی (۱۳۹۷) نیز معتقدند مدیران برای پنهان کردن اخبار بد یا عملکرد ضعیف خود از دید ذینفعان مختلف از جمله سرمایه‌گذاران، تمایل به انتشار گزارش‌های مبهم، طولانی و پیچیده دارند. یافته‌های داداشی و نوروزی (۱۳۹۹) هم حاکی از آن است شرکت‌هایی که اقدام به مدیریت سود می‌کنند گزارش‌های مالی پیچیده‌تر و با قابلیت خوانایی کمتری را منتشر می‌کنند تا بدین ترتیب، اقدامات فرصت‌طلبانه خود را پنهان کنند. به‌طور مشابه، لی (۲۰۰۸) شواهدی را مستند می‌کند که نشان می‌دهد مدیران شرکت‌هایی که عملکرد ضعیفی دارند انگیزه‌های قوی‌تری برای دستکاری خوانایی افشاهای شرکت

¹ Dikolli

² Koo & Kim

³ Baker

⁴ Sun & Lu

⁵ Ting

⁶ Liu & Jiraporn

⁷ Yuthas

⁸ Clatworthy & Jones

⁹ Impression Management Theory

¹⁰ Healy & Wahlen

¹¹ Merkl-Davies & Brennan

¹² Garcia Osma & Guillamon-Saorin

¹³ Rahman

¹⁴ Ertugrul

(به‌عنوان مثال، پنهان کردن اخبار بد) دارند که مطابق با نظریه مدیریت برداشت است. اگر مدیران از جمله مدیران عامل تمایل به مبهم کردن اخبار بد یا عملکرد ضعیف دارند، انتظار می‌رود که مدیران عامل قدرتمند، زمانی که شرکت‌هایشان عملکرد ضعیفی دارند، انگیزه‌های قوی‌تری برای مبهم کردن گزارش‌های سالانه‌شان (با دشوار کردن خواندن آنها) داشته باشند.

نقش حاکمیت شرکتی

مجموعه وسیعی از پژوهش‌های قبلی در حسابداری و مالی نشان داده‌اند که حاکمیت شرکتی مؤثر، رفتار فرصت‌طلبانه مدیران را محدود می‌کند (به‌عنوان مثال، گومپرز^۱ و همکاران، ۲۰۰۳ و شلیفر و ویشنی^۲، ۱۹۹۷). نیاز به حاکمیت شرکتی از تضاد منافع بالقوه بین افراد حاضر در ساختار شرکت ناشی می‌شود. حاکمیت شرکتی بیش از هر چیز، حیات بنگاه اقتصادی در درازمدت را هدف قرار داده و درصدد حفاظت از منافع سهامداران در مقابل مدیران شرکت‌ها می‌باشد. یکی از سازوکارهای مؤثر حاکمیت شرکتی که دارای اهمیت فزاینده‌ای بوده، ظهور سرمایه‌گذاران نهادی به‌عنوان مالکان شرکت‌ها است. طبق نظر گیلان و استارکس^۳ (۱۹۹۸) مالکان نهادی در شکل‌گیری بسیاری از تغییرات در سیستم‌های حاکمیت شرکتی نقشی اصلی داشته‌اند. زیرا آنان هم می‌توانند بر مدیریت شرکت، نفوذی چشم‌گیر داشته باشند و هم می‌توانند منافع مدیریت را با منافع گروه سهامداران هم‌جهت نمایند. تمرکز مالکیت در دست سرمایه‌گذاران نهادی مشکلات نمایندگی را کنترل نموده، حمایت از منافع سرمایه‌گذاران را بهبود می‌بخشد. از آنجا که مالکان نهادی بزرگترین گروه از سهامداران را تشکیل می‌دهند، نقش آنها در نظارت بر شفافیت اطلاعات ارائه شده از سوی مدیران از اهمیت بالایی برخوردار است و انتظار می‌رود تمرکز این مالکان در شرکت بر رویه‌های گزارشگری مالی شرکت مؤثر باشد. همچنین، اگر فرض کنیم که این سرمایه‌گذاران نتوانند به‌طور مستقیم بر فعالیت‌های مدیران نظارت داشته باشند، تقاضا و اصرار آنها به دریافت اطلاعات بیشتر و تقویت افشاء می‌تواند عاملی برای ایجاد شفافیت باشد (آجینکیا^۴ و همکاران، ۲۰۰۵). بنابراین، سرمایه‌گذاران نهادی به‌واسطه نقشی که در بهبود و ارتقای شفافیت گزارش‌های مالی دارند به کاهش ریسک شرکت‌ها نیز کمک می‌کنند. همچنین، مدیران را به تلاش در راستای حداکثر کردن ارزش شرکت به‌جای پیگیری منافع شخصی کوتاه‌مدت ترغیب می‌کنند (ویسی حصار، ۱۳۹۸). لذا، انتظار می‌رود انگیزه‌های مدیران عامل قدرتمند برای دستکاری خوانایی گزارش‌های شرکت تا حد زیادی با سطح بالای مالکیت سرمایه‌گذاران نهادی محدود شود.

زارع بهنمیری و همکاران (۱۳۹۸)، رابطه بین قدرت مدیران (توانمندی و دوگانه‌بودن نقش مدیر و چرخش مدیر) و لحن اعلان سود با تأکید بر نقش نظارت هیئت‌مدیره (تعداد جلسات و درصد اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره) را بررسی کردند. نتایج نشان می‌دهد مدیران با تسلطی که بر شرایط دارند می‌توانند نه تنها در کمیت بلکه در کیفیت ارائه گزارش‌ها نیز مداخله می‌نمایند، پس سود را با لحن مثبت‌تری اعلان می‌نمایند؛ اما نظارت از جانب هیئت‌مدیره منجر به حفاظت از منافع سهامداران و کاهش مشکلات نمایندگی می‌شود و تمایل این مدیران را جهت استفاده از لحن با اغراق در اعلان سود محدود می‌کند. نتایج پورکریم و همکاران (۱۳۹۸) نشان می‌دهد هر قدر حاکمیت شرکتی قوی‌تر باشد لحن بدبینانه در گزارشگری مالی بیشتر می‌شود. به‌عبارت دیگر، حاکمیت شرکتی قوی موجب جلوگیری از فرصت‌طلبی مدیرانی می‌شود که از طریق لحن به مدیریت ادراک استفاده‌کنندگان می‌پردازند. ندیم^۵ (۲۰۲۱) دریافت تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره، خوانایی گزارش‌های سالانه را بهبود می‌بخشد و

¹ Gompers

² Shleifer & Vishny

³ Gillan & Starks

⁴ Ajinkya

⁵ Nadeem

اهمیت داشتن اعضای هیئت‌مدیره زن را برجسته می‌کند. **گینستی^۱ و همکاران (۲۰۱۸)** دریافتند مشارکت زنان در هیئت‌مدیره می‌تواند تأثیر مثبت (منفی) بر خوانایی گزارش‌های سالانه شرکت‌هایی با ارتباطات هیئت‌مدیره کوچک (شرکت‌هایی با ارتباطات هیئت‌مدیره بزرگ) داشته باشد.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مبانی نظری ارائه شده، فرضیه‌های پژوهش به شرح ذیل تدوین شده است.

فرضیه اول: بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارش‌های مالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: مدیریت سود بر رابطه بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارش‌های مالی اثر تضعیف‌کننده دارد.

فرضیه سوم: سرمایه‌گذاران نهادی بر رابطه بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارش‌های مالی اثر تقویت‌کننده دارد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ نتایج از نوع کاربردی، از لحاظ روش پژوهش شبه‌تجربی از نوع پس‌رویدادی، از لحاظ روش استدلال از نوع استقرایی، از لحاظ نظریه از نوع پژوهش‌های اثباتی و بر اساس آماری از نوع پژوهش‌های همبستگی است. جامعه آماری پژوهش، شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۰ است که مجموعه شرایط ارائه شده در جدول ۱ را داشته باشند. با توجه به محدودیت‌های بیان شده ۱۰۵ شرکت برای آزمون فرضیه‌های پژوهش انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز جهت اندازه‌گیری متغیرها و آزمون فرضیه‌های پژوهش به‌طور کلی از بانک اطلاعاتی رهاورد نوین، صورت‌های مالی حسابرسی شده و سایر گزارش‌های منتشره در تارنمای شرکت‌ها، کدال و سازمان بورس اوراق بهادار استخراج شده است. در نهایت، برای محاسبات داده‌ها از نرم‌افزار اکسل و برای تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه‌ها از الگوهای رگرسیونی چندگانه و نرم‌افزار ایویوز استفاده شده است.

جدول ۱. مراحل انتخاب شرکت‌های مورد بررسی

شرکت باقیمانده	شرح
۶۰۰	تعداد کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس در پایان سال ۱۴۰۰
۴۸۴	شرکت‌ها حداقل از سال ۱۳۹۲ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.
۲۵۸	شرکت‌ها در دوره زمانی پژوهش در بورس فعال بوده باشند.
۱۹۲	سال مالی شرکت‌ها منتهی به پایان اسفند بوده و طی دوره مورد نظر سال مالی خود را تغییر نداده باشند.
۱۳۲	شرکت‌های مالی، سرمایه‌گذاری، بانک‌ها، شرکت‌های هلدینگ و لیزینگ و شرکت‌های صنعت بیمه جزء شرکت‌های مورد بررسی نباشند.
۱۱۵	ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام شرکت‌ها مثبت باشد.
۱۰۵	داده‌های مورد نظر شرکت‌ها در دسترس باشند.

الگوها و متغیرهای پژوهش

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از الگو ۱ به شرح ذیل استفاده شده است.

$$\begin{aligned} \text{READ} = & \beta_0 + \beta_1 \text{CEOPOWER} + \beta_2 \text{E_MGT} + \beta_3 \text{CEOPOWER} \times \text{H_E_MGT} + \beta_4 \text{GOV} \\ & + \beta_5 \text{CEOPOWER} \times \text{H_GOV} + \beta_6 \text{LEV} + \beta_7 \text{ROA} + \beta_8 \text{CAPINT} \\ & + \beta_9 \text{FIRIMAGE} + \beta_{10} \text{SALE_VOL} + \varepsilon \end{aligned} \quad (1)$$

در الگوهای فوق؛

^۱ Ginesti

متغیر وابسته

خوانایی گزارشگری مالی (READ) متغیر وابسته پژوهش است که برای محاسبه آن از معیار فوگ (FOG) استفاده شده است. لازم به ذکر است که از این معیار در پژوهش‌های **رمضان احمدی و همکاران (۱۴۰۱)** و **داداشی و نوروزی (۱۳۹۹)** نیز بهره گرفته شده است. شاخص فوگ (FOG) با استفاده از رابطه ۱ به شرح ذیل به دست آمده است.

$$(1) \quad \text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله} + \text{درصد کلمات پیچیده} = 0/4 = \text{شاخص فوگ}$$

در رابطه فوق میانگین تعداد کلمات در هر جمله از نسبت تعداد کل کلمات تقسیم بر تعداد جملات حاصل می‌شود. کلمات پیچیده نیز آن دسته از کلماتی است که سه هجایی و یا بیشتر باشند. جملات طولانی‌تر و نسبت بیشتر کلمات پیچیده باعث افزایش شاخص فوگ می‌شود. میانگین رابطه ۱ برای سه نمونه یکصد کلمه‌ای از ابتدا، وسط و اواخر گزارش‌های مالی محاسبه و به‌عنوان شاخص فوگ در نظر گرفته شده است (**فضل‌الهی و ملکی توانا، ۱۳۸۹**). ارتباط بین شاخص فوگ و سطح خوانایی گزارش‌های مالی معکوس است. هرچه شاخص فوگ بالاتر باشد نمایانگر خوانایی پایین‌تر گزارش‌های مالی است و برعکس. در صورتی که شاخص فوگ مساوی و یا بزرگتر از ۱۸ باشد خوانایی گزارش‌های مالی بسیار سخت و پیچیده است؛ بین ۱۴ تا ۱۸ به‌عنوان خوانایی سخت؛ بین ۱۲ تا ۱۴ به‌عنوان خوانایی مناسب و ایده‌آل؛ بین ۱۰ تا ۱۲ به‌عنوان خوانایی قابل قبول و بین ۸ تا ۱۰ به‌عنوان خوانایی آسان طبقه‌بندی شده است. برای اینکه معیار مستقیمی از شاخص خوانایی گزارش‌های مالی حاصل شود عدد محاسبه شده برای شاخص فوگ در عدد ۱- ضرب شده است.

متغیر مستقل

قدرت مدیرعامل (CEOPOWER) با استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی^۱ (PCA) و با استفاده از معیارهای دوگانگی وظیفه مدیرعامل، درصد مدیران غیرموظف عضو هیئت‌مدیره، مدت تصدی مدیرعامل و درصد مالکیت مدیرعامل اندازه‌گیری شده است (**وپراسکیت و آدامز^۲، ۲۰۱۳**؛ **لی و همکاران، ۲۰۱۷**؛ **خواجوی و همکاران، ۱۴۰۰** و **نیکبخت و همکاران، ۱۴۰۰**). نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی در جدول ۲ ارائه شده است. تحلیل مؤلفه‌های اصلی یکی از انواع روش‌های تحلیل داده‌های چندمتغیره است که هدف اصلی آن تقلیل بعد مسأله مورد مطالعه است. با استفاده از تحلیل مؤلفه‌های اصلی می‌توان تعداد زیادی متغیر توضیحی (متغیر مستقل) همبسته را با تعداد محدودی متغیر توضیحی جدید که مؤلفه‌های اصلی نامیده می‌شوند و ناهمبسته‌اند، جایگزین نمود. به این ترتیب نه تنها بعد مسأله تقلیل می‌یابد بلکه مسأله چند هم‌خطی پیش نمی‌آید. وزن فاکتورها در این شاخص قدرت مدیرعامل مبتنی بر فرایند آماری، به‌جای استفاده از وزن‌های انتخابی مساوی یا دلخواه است (**خواجوی و همکاران، ۱۴۰۰**).

دوگانگی وظیفه مدیرعامل (Duality): متغیر مجازی که اگر مدیرعامل و رئیس یا نایب رئیس هیئت‌مدیره یک شخص باشند ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر گرفته است.

درصد مالکیت مدیرعامل (Ownership): متغیر مجازی که اگر مدیرعامل مالک یا نماینده بیش از ده درصد سهام شرکت باشد ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر لحاظ شده است.

مدت تصدی مدیرعامل (Tenure): متغیر مجازی که اگر مدت تصدی مدیرعامل شرکت بیشتر از میانه مدت تصدی مدیرعامل شرکت‌های نمونه باشد ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر گرفته است.

¹ Principal Component Analysis² Veprauskaitė & Adams

درصد مدیران غیرموظف عضو هیئت مدیره (Board composition): متغیر مجازی که اگر نسبت مدیران غیرموظف عضو هیئت مدیره کمتر از میانه نسبت مدیران غیرموظف عضو هیئت مدیره شرکت‌های نمونه باشد ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر گرفته است.

مدیران غیرموظف عضو هیئت مدیره: نسبت تعداد مدیران غیرموظف هیئت مدیره به کل تعداد اعضای هیئت مدیره جدول ۲ وزن‌های معیارهای قدرت مدیرعامل را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود مؤلفه اصلی اول و دوم دارای مقادیر ویژه بالاتری بوده و در مجموع حدود ۵۹٪ کل واریانس استاندارد شده را تبیین می‌کند. با توجه به پیشنهاد کایزر^۱ (۱۹۶۰) و لی و همکاران (۲۰۱۷)، اولین مؤلفه اصلی که دارای مقدار ویژه بیش از یک بوده و بیشترین قدرت توضیح‌دهندگی را دارد، به‌عنوان معیار قدرت مدیرعامل تعریف شده است.

جدول ۲. نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی

مؤلفه‌های اصلی	مقادیر ویژه	واریانس توضیحی	واریانس تجمعی
مؤلفه اصلی اول	۱/۳۰۰	۰/۳۲۵	۰/۳۲۵
مؤلفه اصلی دوم	۱/۰۷۳	۰/۲۶۸	۰/۵۹۳
مؤلفه اصلی سوم	۰/۸۵۷	۰/۲۱۴	۰/۸۰۸
مؤلفه اصلی چهارم	۰/۷۷۰	۰/۱۹۲	۱/۰۰۰
متغیرها	بار شاخص‌ها		
Duality	۰/۶۲۳		
Ownership	۰/۵۶۰		
Tenure	-۰/۴۸۳		
Board composition	۰/۲۵۵		

متغیرهای تعدیل‌گر

مدیریت سود (E_MGT): ارزش قدرمطلق اقلام تعهدی اختیاری با استفاده از مدل تعدیل‌شده جونز^۲ (۱۹۹۱). لو و همکاران (۲۰۱۷) نشان داده‌اند با افزایش مدیریت سود، پیچیدگی صورت‌های مالی افزایش می‌یابد و خوانایی گزارشگری مالی کم می‌شود. پژوهش‌های داخلی نشان داده است که در سطح شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مدل تعدیل‌شده جونز (۱۹۹۱) دقت و توان بیشتری نسبت به سایر مدل‌ها برای شناسایی مدیریت سود دارد (بزرگ اصل و غفارپور، ۱۳۹۱). بر مبنای این الگو، اقلام تعهدی اختیاری برابر اختلاف بین کل اقلام تعهدی و اقلام تعهدی غیراختیاری است. بنابراین، در ابتدا الگوی ۵ برای اندازه‌گیری اقلام تعهدی غیراختیاری برآورد شده است.

$$\frac{ACC_{j,t}}{TA_{j,t-1}} = \alpha_0 \frac{1}{TA_{j,t-1}} + \beta_1 \frac{\Delta REV_{j,t}}{TA_{j,t-1}} + \beta_2 \frac{PPE_{j,t}}{TA_{j,t-1}} + \varepsilon_{j,t} \quad (5)$$

که در آن؛ ACC کل اقلام تعهدی که معادل تفاوت بین سود خالص و جریان‌های نقدی عملیاتی است؛ TA کل دارایی‌ها؛ ΔREV تغییرات فروش خالص شرکت بین سال t و سال t-1؛ PPE ارزش دفتری دارایی‌های ثابت مشهود؛ α_0 ، β_1 و β_2 ضرایب رگرسیون؛ E باقیمانده‌های رگرسیون.

سپس، با استفاده از پارامترهای برگرفته از الگوی ۵، اقلام تعهدی غیراختیاری با استفاده از رابطه ۳ به‌دست آمده است.

$$\text{Non_Disc } ACC_{j,t} = \widehat{\alpha}_0 \frac{1}{TA_{j,t-1}} + \widehat{\beta}_1 \frac{\Delta REV_{j,t} - \Delta REC_{j,t}}{TA_{j,t-1}} + \widehat{\beta}_2 \frac{PPE_{j,t}}{TA_{j,t-1}} \quad (3)$$

¹ Kaiser² Jones

که در آن؛ $Non_Disc\ ACC$ اقلام تعهدی غیراختیاری؛ ΔREC تغییرات حساب‌ها و اسناد دریافتی تجاری شرکت بین سال t و سال $t-1$ ؛ α_0 ، β_1 و β_2 پارامترهای برگرفته از الگوی ۵.

در نهایت، اقلام تعهدی اختیاری بر اساس رابطه ۴ محاسبه شده است.

$$Disc\ ACC_{j,t} = Abs\left(\frac{ACC_{j,t}}{TA_{j,t-1}} - Non_Disc\ ACC_{j,t}\right) \quad (4)$$

که در آن؛ $Disc\ ACC$ اقلام تعهدی اختیاری؛ Abs نماد قدر مطلق.

سطح بالای مدیریت سود (H_E_MGT): متغیر مجازی که اگر اقلام تعهدی اختیاری شرکت بزرگتر از میانه اقلام تعهدی اختیاری شرکت‌های نمونه باشد ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر گرفته است (سان و همکاران، ۲۰۲۲).
سطح بالای مالکیت سرمایه‌گذاران نهادی (H_GOV): متغیر مجازی که اگر درصد مالکیت نهادی شرکت بزرگتر از میانه درصد مالکیت نهادی شرکت‌های نمونه باشد ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر گرفته است. سهامداران نهادی (GOV)، سرمایه‌گذاران بزرگ نظیر بانک‌ها، شرکت‌های بیمه، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و ... هستند که حجم بزرگی از عملیات آنها به معامله سهامشان بر می‌گردد.

متغیرهای کنترلی

به پیرو مطالعات قبلی (سان و همکاران، ۲۰۲۲؛ حسن، ۲۰۲۰؛ لیم^۱ و همکاران، ۲۰۱۸ و لو و همکاران، ۲۰۱۷)، تعدادی از متغیرهای کنترل که ممکن است بر خوانایی گزارش‌های مالی تأثیر داشته باشند، در تحلیل گنجانده شده‌اند.

اهرم (LEV): کل بدهی‌ها تقسیم بر کل دارایی‌ها. پژوهش‌ها نشان داده است شرکت‌هایی که اهرم مالی بالاتری دارند، خوانایی گزارش‌های مالی آنها کمتر است (حسن، ۲۰۲۰).

سودآوری (ROA): سود خالص تقسیم بر کل دارایی‌ها. پژوهش‌های پیشین چنین استدلال می‌نمایند زمانی که شرکت‌ها عملکرد قوی (ضعیف) دارند، خواندن گزارش‌های سالانه آنها آسان (سخت) است (لی، ۲۰۰۸).

مخارج سرمایه‌ای ($CAPINT$): وجه نقد پرداختی بابت خرید دارایی‌های ثابت تقسیم بر کل دارایی‌ها. نتایج حسن (۲۰۲۰) نشان داده است شرکت‌هایی که مخارج سرمایه‌ای بیشتری دارند خوانایی گزارش‌های آنها کاهش یافته است.

سن شرکت ($FIRMAGE$): لگاریتم طبیعی تعداد سال‌های فعالیت شرکت در بورس اوراق بهادار. شواهد لو و همکاران (۲۰۱۷) و لیم و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهد شرکت‌های با قدمت بیشتر، گزارش‌های مالی خواناتری منتشر می‌کنند.

نوسان‌پذیری فروش ($SALE_VOL$): نوسان‌پذیری فروش خالص به کل دارایی‌ها طی ۳ سال گذشته. نتایج حسن (۲۰۲۰) بیانگر آن است شرکت‌هایی که نوسانات فروش بالاتری دارند معمولاً گزارش‌های مالی پیچیده و با قابلیت خوانایی کمتری را افشا می‌نمایند.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات، ابتدا آمار توصیفی داده‌های تحت بررسی محاسبه و در جدول ۳ ارائه شده است. همان‌طور که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود میانگین شاخص خوانایی فوگ برابر ۲۲/۰۹۶ است که در دسته پیچیده قرار دارد. میانگین سهام در اختیار سهامداران نهادی حدود ۶۹٪ است. میانگین اهرم مالی (دارایی‌های تأمین مالی شده از طریق

¹ Lim

بدهی‌ها) نیز حدود ۵۲٪ است. همچنین، شرکت‌ها به طور متوسط از محل دارایی‌ها ۱۷٪ سود خالص کسب کرده‌اند. مقدار حداقل متغیر مذکور نشان می‌دهد شرکت‌هایی با زیان مواجه بوده‌اند. میانگین وجه نقد پرداختی بابت خرید دارایی‌های ثابت به کل دارایی‌های شرکت‌های بررسی شده برابر با ۰/۰۴۳ است. میانگین نوسان‌پذیری فروش خالص با مقدار ۰/۱۷۲ نشان می‌دهد شرکت‌های بررسی شده از ریسک پایینی برخوردارند. با توجه به نتایج جدول ۳، متغیر خوانایی گزارشگری مالی با انحراف معیار ۲/۲۷۷ دارای بیشترین پراکندگی از میانگین و متغیر مخارج سرمایه‌ای با انحراف معیار ۰/۰۶۰ دارای کمترین پراکندگی از میانگین است.

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نماد متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
READ	-۲۲/۰۹۶	-۲۱/۸۷۰	۲/۲۷۷	-۳۱/۵۹۰	-۱۴/۶۷۰
CEOPOWER	۰/۰۵۲	-۰/۰۷۵	۰/۸۵۰	-۱/۱۰۴	۲/۰۶۶
E_MGT	۰/۱۵۹	۰/۰۹۵	۰/۱۹۷	۰/۰۰۰	۱/۸۴۶
GOV	۰/۶۹۴	۰/۷۴۷	۰/۱۹۶	۰/۰۰۰	۰/۹۸۱
LEV	۰/۵۲۲	۰/۵۲۹	۰/۱۸۹	۰/۰۵۷	۰/۹۶۴
ROA	۰/۱۶۵	۰/۱۳۱	۰/۱۵۴	-۰/۲۰۷	۰/۶۸۲
CAPINT	۰/۰۴۳	۰/۰۲۵	۰/۰۶۰	۰/۰۰۰	۰/۵۷۴
FIRMAGE	۲/۹۸۶	۲/۹۹۶	۰/۳۴۳	۱/۳۸۶	۳/۸۹۲
SALE_VOL	۰/۱۷۲	۰/۱۱۹	۰/۱۸۷	۰/۰۰۱	۲/۳۸۸

نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

قبل از تخمین الگوها، بررسی فروض کلاسیک رگرسیون خطی، حائز اهمیت اساسی است (سوری، ۱۳۹۳ و افلاطونی و نیکبخت، ۱۳۸۹). بنابراین، برای بررسی همسان بودن واریانس‌ها از آزمون نسبت درست‌نمایی استفاده شد. برای بررسی خودهمبستگی سریالی از آزمون دورین و اتسون و برای بررسی وابستگی مقطعی بین باقیمانده‌ها نیز از آزمون پسران استفاده شده که نتایج نشان‌دهنده عدم وجود مشکل خودهمبستگی بین باقیمانده‌های الگو است. همچنین، برای بررسی هم خطی بین متغیرها از معیار عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد که نتایج عدم وجود مشکل هم خطی بین متغیرها را نشان داد. همچنین، برای انتخاب نوع الگو به شکل ترکیبی یا تلفیقی، آزمون F لیمر و در صورت تأیید روش داده‌های تابلویی، برای انتخاب رویکرد اثرات ثابت یا تصادفی، آزمون هاسمن استفاده شده است. نتایج آزمون‌های انتخاب روش برآورد الگو در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. نتایج آزمون‌های انتخاب روش برآورد الگو

الگو	نوع آزمون	مقدار آماره	سطح معناداری
۱	F لیمر	۰/۹۲۰	۰/۴۸۰
۱	همسانی واریانس	۳۰۱/۴۰۴	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری به دست آمده از آزمون F لیمر، برای تخمین الگوی اول پژوهش از روش داده‌های تلفیقی استفاده شده است. همچنین، به دلیل ناهمسانی واریانس از روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته برای برآورد الگو استفاده شده است. نتیجه حاصل از تخمین الگوی فرضیه‌های پژوهش در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

متغیر	ضرایب	آماره t	سطح معناداری	VIF
C	-۲۸/۵۹۲	-۳۵/۵۲۴	۰/۰۰۰	-
CEOPOWER	۰/۳۸۱	۲/۱۵۰	۰/۰۳۲	۳/۵۱۵
E_MGT	۰/۲۶۳	۱/۶۰۲	۰/۱۱۰	۱/۵۹۹
CEOPOWER×H_E_MGT	-۰/۱۶۷	-۲/۰۴۴	۰/۰۴۱	۲/۲۱۵
GOV	۲/۳۳۴	۴/۸۹۷	۰/۰۰۰	۱/۲۲۲
CEOPOWER×H_GOV	۰/۱۹۲	۲/۱۹۶	۰/۰۲۸	۲/۲۰۳
LEV	۳/۱۷۹	۵/۳۸۸	۰/۰۰۰	۱/۱۶۲
ROA	۱/۷۰۶	۲/۱۲۶	۰/۰۳۴	۲/۴۴۲
CAPINT	-۳/۷۰۸	-۲/۴۷۶	۰/۰۱۴	۱/۱۴۲
FIRMAGE	۲/۱۹۰	۹/۹۱۵	۰/۰۰۰	۳/۴۸۲
SALE_VOL	-۱/۰۳۳	-۲/۰۴۷	۰/۰۴۱	۱/۱۱۶

ضریب تعیین (تعدیل شده) (۰/۲۸۹) ۰/۲۹۹
 آماره F فیشر (سطح معناداری) (۰/۰۰۰) ۳۰/۸۹۴

با توجه به سطح معناداری آماره F فیشر، معناداری کل رگرسیون در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده الگو نشان می‌دهد مجموعاً ۲۹ درصد از تغییرات حاصله در متغیر وابسته می‌تواند توسط متغیرهای مستقل و کنترلی در این الگو توضیح داده شود. با توجه به نتایج به دست آمده در جدول ۵ از برآورد الگو، ضریب متغیر قدرت مدیرعامل برابر ۰/۳۸۱ و سطح معناداری آن برابر با ۰/۰۳۲ است. بنابراین، قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد و نشان می‌دهد با افزایش قدرت مدیرعامل، سطح خوانایی گزارشگری مالی افزایش می‌یابد. همچنین، ضریب متغیر تعاملی قدرت مدیرعامل × مدیریت سود برابر ۰/۱۶۷- و سطح معناداری آن برابر با ۰/۰۴۱ است. بنابراین، مدیریت سود بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارشگری مالی اثر تضعیف‌کننده دارد که مطابق با فرضیه مدیریت مبهم است. علاوه بر این، ضریب متغیر تعاملی قدرت مدیرعامل × سرمایه‌گذاران نهادی برابر ۰/۱۹۲ و سطح معناداری آن برابر با ۰/۰۲۸ است. بنابراین، سرمایه‌گذاران نهادی بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارشگری مالی اثر تقویت‌کننده دارند که مطابق با فرضیه نظارت فعال است.

نتایج آزمون استحکام نتایج پژوهش

در ادامه به منظور بررسی استحکام و قابلیت اتکای نتایج پژوهش، الگوی فرضیه‌های پژوهش با کنترل اثر سال و صنعت دوباره آزمون و نتایج مقایسه شدند. نتایج آزمون‌های انتخاب روش برآورد الگو در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶. نتایج آزمون‌های انتخاب روش برآورد الگو

الگو	نوع آزمون	مقدار آماره	سطح معناداری
۱	F لیمر	۱۷/۷۴۵	۰/۱۲۴
۱	همسانی واریانس	۳۰۵/۴۴۴	۰/۰۰۰

با توجه به سطح معناداری به دست آمده از آزمون F لیمر، برای تخمین الگوی پژوهش از روش داده‌های تلفیقی استفاده شده است. همچنین، به دلیل ناهمسانی واریانس از روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته برای برآورد الگو استفاده شده است.

نتیجه حاصل از تخمین الگوی فرضیه‌های پژوهش با کنترل اثر سال و صنعت در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

متغیر	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
C	-۲۸/۴۲۹	-۳۵/۵۱۶	۰/۰۰۰
CEOPOWER	۰/۳۹۹	۲/۲۶۲	۰/۰۲۴
E_MGT	۰/۵۷۸	۱/۲۵۹	۰/۲۰۸
CEOPOWER×H_E_MGT	-۰/۱۶۷	-۲/۰۴۴	۰/۰۴۱
GOV	۲/۳۵۷	۴/۹۵۷	۰/۰۰۰
CEOPOWER×H_GOV	۰/۱۶۴	۲/۰۱۲	۰/۰۴۵
LEV	۳/۰۰۵	۵/۰۲۵	۰/۰۰۰
ROA	۰/۱۴۶	۱/۹۷۵	۰/۰۴۹
CAPINT	-۳/۵۱۳	-۲/۳۵۲	۰/۰۱۹
FIRMAGE	۲/۱۸۷	۹/۹۸۸	۰/۰۰۰
SALE_VOL	-۱/۰۸۳	-۲/۱۳۷	۰/۰۳۳
Year		کنترل شد	
Industry		کنترل شد	
ضریب تعیین (تعدیل شده)		۰/۳۰۴ (۰/۲۹۳)	
آماره F فیشر (سطح معناداری)		۲۸/۶۹۷ (۰/۰۰۰)	

با توجه به نتایج به دست آمده در جدول ۷ از برآورد الگو، قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین، مدیریت سود بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارشگری مالی اثر تضعیف کننده دارد. سرمایه‌گذاران نهادی نیز بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارشگری مالی اثر تقویت کننده دارند. همان‌طور که در جدول ۷ ملاحظه می‌شود نتایج حاصل از آزمون‌های تکمیلی با نتایج اصلی پژوهش مشابه بوده است و نتایج پژوهش به تغییر شیوه برآورد حساس نیست و از استحکام برخوردار است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

فراتر از اعداد صورت‌های مالی، افشای روایت یک ویژگی فراگیر در محیط گزارشگری مدیریت است و به‌عنوان یک مخزن غنی از اطلاعات مرتبط با ارزش در نظر گرفته می‌شود که می‌تواند برای افزایش تصمیم‌گیری توسط سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر تأمین‌کنندگان سرمایه مورد استفاده قرار گیرد. چنین روایت‌هایی می‌توانند محیط مفیدی برای درک فرآیند تولید داده‌های مالی عددی فراهم کنند و روشی امیدوارکننده برای سنجش کیفیت گزارشگری مالی و ویژگی‌های افشای شرکت‌ها ارائه دهند. پژوهش‌های اخیر نشان داده است میزان خوانایی گزارش‌های مالی متأثر از قدرت مدیران می‌باشد. بنابراین، در این پژوهش ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارش‌های مالی با نقش تعدیل‌کنندگی مدیریت سود و سرمایه‌گذاران نهادی بررسی شد. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان داد قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. به بیان دیگر، با افزایش قدرت مدیرعامل، سطح خوانایی گزارشگری مالی افزایش می‌یابد. بدین ترتیب مطابق با مبانی نظری، مدیران عامل قدرتمند می‌توانند از طریق کانال

بهبود عملکرد شرکت، انگیزه حفظ شهرت و اعتبار، ایجاد یک شبکه شخصی و حرفه‌ای قوی برای دسترسی بهتر به اطلاعات مهم (حتی اطلاعات خصوصی) و اقدامات ارزشمندی مانند شیوه‌های مدیریت برتر و فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی، تأثیر مثبتی بر خوانایی گزارش‌های مالی داشته باشند. همچنین، مدیریت سود بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارشگری مالی اثر تضعیف‌کننده دارد که مطابق با فرضیه مدیریت مبهم است. بر اساس فرضیه مدیریت مبهم، انگیزه مدیران می‌تواند موجب مبهم‌سازی و پنهان کردن اطلاعات از طریق افشاهای با شفافیت کمتر شود. مدیران می‌توانند اطلاعاتی را که به افشای آنها تمایل ندارند، پنهان کرده و موجب دشواری درک گزارشگری مالی برای سرمایه‌گذاران شوند. پژوهش‌ها حاکی از آن است که شرکت‌های دارای مدیریت سود، اقدام به انتشار گزارش‌های مالی پیچیده‌تر با خوانایی کمتر می‌کنند تا از این طریق، رفتار فرصت‌طلبانه مدیران را پنهان کنند و امکان شناسایی آن توسط سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران مالی و سایر نهادهای قانونی را کاهش دهند. بنابراین، مدیران عامل قدرتمند، زمانی که شرکت‌هایشان عملکرد ضعیفی دارند، انگیزه‌های قوی‌تری برای مبهم کردن گزارش‌های سالانه‌شان (با دشوار کردن خواندن آنها) دارند. این نتایج با پژوهش سان و همکاران (۲۰۲۲) در تطابق است.

در نهایت، نتایج نشان داد سرمایه‌گذاران نهادی بر ارتباط بین قدرت مدیرعامل و خوانایی گزارشگری مالی اثر تقویت‌کننده دارند که مطابق با فرضیه نظارت فعال است. سهامداران نهادی به‌عنوان یکی از سازوکارهای مؤثر حاکمیت شرکتی که دارای اهمیت فزاینده‌ای بوده، با توجه به مالکیت بخش قابل توجهی از سهام شرکت‌ها، از نفوذ قابل ملاحظه‌ای برخوردارند و می‌توانند رویه‌های حسابداری و گزارشگری مالی شرکت را تحت تأثیر قرار دهند. سهامداران نهادی می‌توانند با دانش و تجربه کافی در زمینه‌های مالی و تخصصی مربوط، بر مدیریت شرکت نظارت داشته باشند. همچنین، اگر فرض کنیم که این سرمایه‌گذاران نتوانند به‌طور مستقیم بر فعالیت‌های مدیران نظارت داشته باشند، تقاضا و اصرار آنها به دریافت اطلاعات بیشتر و تقویت افشاء می‌تواند عاملی برای ایجاد شفافیت باشد. این امر می‌تواند مبنایی برای همسو کردن منافع مدیریت با منافع گروه سهامداران در راستای حداکثرسازی ثروت سهامداران باشد. در صورتی که سطح مالکیت نهادی به اندازه کافی بالا باشد، نظارت‌های مالکان نهادی مانع از ارائه گزارش‌های مالی بی‌اساس مدیران خواهد شد. در این مورد تأثیر انگیزشی سهامداران نهادی می‌تواند باعث تقویت تأثیر قدرت مدیران بر خوانایی گزارشگری مالی شرکت شود. این نتایج با پژوهش سان و همکاران (۲۰۲۲) در تطابق است.

با توجه به تأثیر مثبت قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارشگری مالی، نتیجه این پژوهش می‌تواند شواهدی از تأثیرگذاری قدرت مدیرعامل را برای سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان فراهم نماید تا هنگام اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری خود به رابطه متغیرهای مذکور توجه نمایند. همچنین، از آنجا که اقدامات مدیران عامل قدرتمند در شرکت‌های با عملکرد ضعیف می‌تواند به منافع سهامداران آسیب برساند، مالکان باید با ابزارهای مؤثرتری مانند، پاداش بیشتر به مدیران ارشد و قدرت هیئت‌مدیره بر مدیران نظارت داشته باشند. همچنین، باید قوانین و مقرراتی تدوین شود تا مدیران در راستای افزایش خوانایی گزارشگری مالی و عملکرد شرکت گام بردارند. پیرو پیشنهاد مذکور به سازمان بورس اوراق بهادار پیشنهاد می‌شود سازوکاری اتخاذ کند تا شرکت‌ها را تشویق کند که گزارش‌های سالانه خود را برای خواندن و درک استفاده‌کنندگان اطلاعات آسان‌تر کنند. برای مثال، افشا روایت‌های متنی با ساختار مشخص، کاهش حجم صفحات، استفاده کمتر از جملات و کلمات مبهم و پیچیده و ... در نهایت، به دلیل محدودیت در وجود بانک‌های اطلاعاتی قابل

اعتماد، به سازمان بورس اوراق بهادار پیشنهاد می‌شود سازوکاری اتخاذ کند تا شرکت‌ها اطلاعاتی را در رابطه با مدیران خود ارائه دهند تا سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده‌کنندگان را در گرفتن تصمیم یاری کند. در پایان به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی از سایر معیارهای اندازه‌گیری قدرت مدیرعامل (مانند، پاداش مدیرعامل، مؤسس بودن مدیرعامل و اعتبار مدیرعامل)، خوانایی گزارشگری مالی (مانند، شاخص کل طول متن، شاخص بوگ)، عملکرد شرکت (مانند، شاخص سودآوری، زیان شرکت) و حاکمیت شرکتی (مانند، کیفیت حسابرسی، سرمایه‌گذاران نهادی کوتاه‌مدت و بلندمدت) استفاده نموده و نتایج را مقایسه نمایند. همچنین، پیشنهاد می‌شود تأثیر قدرت مدیران بر خوانایی گزارشگری مالی در مراحل مختلف چرخه عمر شرکت‌ها، در استراتژی‌های مختلف شرکت‌ها، در سطح صنایع مختلف و نیز در شرکت‌های کوچک، متوسط و بزرگ بررسی شود.

تقدیر و تشکر

نویسندگان مقاله حاضر بر خود لازم می‌دانند از همکاری و مساعدت تمامی عزیزانی که در این مطالعه ما را یاری نموده‌اند، سپاسگزاری نمایند.

منابع

- احمدی، آمنه و قائمی، محمدحسین (۱۳۹۷). مدیریت سود واقعی و خوانایی گزارشگری مالی. پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، ۷(۱۳)، ۷۲-۴۵. https://www.arfr.ir/article_85300.html
- افلاطونی، عباس و نیکبخت، لیلی (۱۳۸۹). کاربرد اقتصادسنجی در تحقیقات حسابداری، مدیریت مالی و علوم اقتصادی. تهران: انتشارات ترمه، چاپ اول. <https://www.gisoom.com/book/1671601>
- بزرگ اصل، موسی و غفارپور، فرشید (۱۳۹۱). مقایسه الگوهای پیش‌بینی اقلام تعهدی برای تشخیص مدیریت سود. پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، ۱(۱)، ۵۰-۲۷. https://www.arfr.ir/article_50595.html
- پورکریم، محمد؛ جبارزاده کنگرلویی، سعید؛ بحری ثالث، جمال و قلاوندی، حسن (۱۳۹۸). تأثیر حاکمیت شرکتی بر لحن گزارشگری مالی. حسابداری ارزشی و رفتاری، ۴(۸)، ۶۲-۳۳. <https://aapc.khu.ac.ir/article-1-571-fa.html>
- خانی معصوم آبادی، ذبیح‌اله و رجب دری، حسین (۱۳۹۸). رابطه خوانایی گزارش‌های مالی و سیاست متهورانه مالیاتی با استفاده از سیستم معادلات همزمان. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۱(۱)، ۵۴-۴۱. DOI: 10.22108/far.2019.116545.1445
- خواجوی، شکرالله؛ جهان دوست مرغوب، مهران و ویسی حصار، ثریا (۱۴۰۰). ارتباط غیرخطی بین قدرت مدیرعامل و ساختار سرمایه با تأکید بر نقش اندازه شرکت‌ها. تحقیقات مالی، ۲۳(۱)، ۶۳-۴۰. DOI: 10.22059/frj.2020.301393.1007015
- خواجوی، شکرالله؛ جهان دوست مرغوب، مهران و ویسی حصار، ثریا (۱۴۰۲). بررسی تأثیر تعدیل‌کننده دوگانگی وظیفه مدیرعامل و سهامداران نهادی بر ارتباط بین توانایی مدیران و عدم شفافیت اطلاعات شرکت. دانش سرمایه‌گذاری، ۱۲(۲)، ۳۲۲-۲۹۹. <https://www.magiran.com/paper/2530689>
- داداشی، ایمان و نوروزی، محمد (۱۳۹۹). بررسی اثر میانجی خوانایی گزارشگری مالی بر رابطه بین مدیریت سود و هزینه سرمایه. مجله دانش حسابداری، ۱۱(۱)، ۱۵۷-۱۳۵. DOI: 10.22103/jak.2020.11718.2629
- رسولی، حبیب‌اله؛ رمضان احمدی، محمد؛ نصیری، سعید و بصیرت، مهدی (۱۴۰۲). تأثیر قدرت مدیرعامل بر کیفیت گزارشگری متقلبان. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۲(۱)، ۳۳۴-۳۱۷. https://www.jmaak.ir/article_21475.html
- رمضان احمدی، محمد؛ واعظ، سیدعلی؛ آرمن، سید عزیز و درسه، سیدصابر (۱۴۰۱). بررسی تأثیر سبک حسابرس بر رابطه بین خوانایی گزارشگری مالی و آگاهی بخشی قیمت سهام. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۹(۲)، ۳۳۸-۳۱۱. DOI: 10.22059/acctgrev.2022.328009.1008583
- زارع بهنمیری، محمدجواد؛ حیدری سورشجانی، زهرا و جود کی چگنی، زهرا (۱۳۹۸). قدرت مدیران و لحن اعلان سود با تأکید بر نقش نظارت هیئت‌مدیره. حسابداری مالی، ۱۱(۴۴)، ۱۴۳-۱۱۹. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1682540>

- سوری، علی (۱۳۹۳). *اقتصادسنجی مقدماتی*. تهران: نشر فرهنگ‌شناسی. <https://www.gisoom.com/book/1996070>.
- صفری گرایلی، مهدی و رضائی پسته نوئی، یاسر (۱۳۹۷). توانایی مدیریت و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون نظریه علامت‌دهی. *مجله دانش حسابداری*، ۲(۲)، ۲۱۸-۱۹۱. DOI: 10.22103/jak.2018.11261.2548
- ظاهری عبدهوند، سمیه؛ مقدم، عبدالکریم و تامرادی، علی (۱۴۰۰). تأثیر قدرت مدیرعامل بر رابطه بین معاملات مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱۳(۱)، ۸۷-۱۰۸. DOI: 10.22108/far.2021.123312.1641
- فروغی، عارف و رحیمی، علیرضا (۱۴۰۰). بررسی تأثیر قدرت مدیرعامل بر عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *مجله توسعه و سرمایه*، ۶(۱)، ۲۴۷-۲۳۱. DOI: 10.22103/jdc.2021.16703.1114
- فضل‌اللهی، سیف‌الله و ملکی توانا، منصوره (۱۳۸۹). روش‌شناسی تحلیل محتوا با تأکید بر تکنیک‌های خوانایی سنجی و تعیین ضریب درگیری متون. *پژوهش، قائمی، محمدحسین و شهریار، مهدی (۱۳۸۸)*. حاکمیت شرکی و عملکرد مالی شرکت‌ها. *پیشرفت‌های حسابداری*، ۱(۱)، ۱۲۸-۱۱۳. <https://www.sid.ir/-/paper/160427/fa>
- کاظمی علوم، مهدی؛ عبدی، مصطفی؛ زلفی، حسن و جلالوند، حسین (۱۳۹۹). تأثیر خوانایی گزارشگری مالی بر معیارهای ریسک پروژه حسابرسی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۷(۲)، ۲۳۰-۲۰۲. DOI: 10.22059/acctgrev.2020.299740.1008366
- معمدی، پگاه؛ تاروی وردی، یداله و حیدرپور، فرزانه (۱۴۰۱). تأثیر قدرت مدیرعامل بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت سود واقعی. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۱۲(۴۶)، ۱۷۲-۱۴۷. DOI: 10.22051/jera.2021.34811.2817
- نیکبخت، محمدرضا؛ جهان دوست مرغوب، مهران و ویسی حصار، ثریا (۱۳۹۹). تأثیر رقابت در بازار محصول در ارزیابی منافع و هزینه‌های قدرت مدیرعامل. *هفدهمین همایش ملی حسابداری ایران، حسابداری در مسیر انقلاب صنعتی چهارم، دانشگاه یزد، ایران*. <https://civilica.com/doc/1222348>
- نیکبخت، محمدرضا؛ جهان دوست مرغوب، مهران و ویسی حصار، ثریا (۱۴۰۰). قدرت مدیرعامل، کیفیت حسابرسی و معیارهای ارزیابی عملکرد مالی شرکت‌ها. *دانش حسابرسی*، ۲۱(۸۵)، ۴۸۶-۴۵۴. <http://danesh.dmk.ir/article-1-2492-fa.html>
- ویسی حصار، ثریا (۱۳۹۸). تمرکز مالکیت، شفافیت اطلاعات مالی و روابط سیاسی گسترده با دولت. *هفدهمین همایش ملی حسابداری ایران، پردیس فارابی دانشگاه تهران، قم، ایران*. <https://civilica.com/doc/959406>

References

- Adams, R.B., Almeida, H., & Ferreira, D. (2005). Powerful CEOs and their impact on corporate performance. *Review of Financial Studies*, 18(4), 1403-1432 <https://www.jstor.org/stable/3598025>.
- Aflatouni, A., & Nikbakht, L. (2010). *Application of econometrics in accounting research, financial management and economics*. Tehran: Termeh Publications, first edition <https://www.gisoom.com/book/1671601> [In Persian].
- Ahmadi, A., & Ghaemi, M.H. (2019). Real earnings management and financial reporting readability. *Applied Research in Financial Reporting*, 7(2), 45-72 https://www.arfr.ir/article_85300.html [In Persian].
- Ajinkya, B., Bhojraj, S., & Sengupta, P. (2005). The association between outside directors, institutional investors and the properties of management earnings forecasts. *Journal of Accounting Research*, 43, 343-376 <https://www.jstor.org/stable/3542289>.
- Baker, T., Lopez, T., Reitenga, A., & Ruch, G. (2018). The influence of CEO and CFO power on accruals and real earnings management. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 4(52), 1-23 https://ideas.repec.org/a/kap/rqfnac/v52y2019i1d10.1007_s11156-018-0711-z.html.
- Bebchuk, L.A., Cremers, K.J.M., & Peyer, U.C. (2011). The CEO pay slice. *Journal of Financial Economics*, 102(1), 199-221 <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2011.05.006>.
- Berger, P. (2011). Challenges and opportunities in disclosure research: a discussion of 'the financial reporting environment: Review of the recent literature'. *Journal of Accounting and Economics*, 51(1-2), 204-218 <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2011.01.001>.
- Beyer, A., Cohen, D.A., Lys, T.Z., & Walther, B.R. (2010). The financial reporting environment: review of the recent literature. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2-3), 296-343 <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2010.10.003>.

- Bloomfield, R.J. (2002). The “incomplete revelation hypothesis” and financial reporting. *Accounting Horizons*, 16(3), 233-243 <https://ssrn.com/abstract=312671>.
- Bozorgasl, M., & Ghafarpour, F. (2013). Comparing models of predicting accruals for determining earnings management. *Applied Research in Financial Reporting*, 1(1), 27-50 https://www.arfr.ir/article_50595.html [In Persian].
- Breit, E., Song, J., Sun, L., & Zhang, J. (2019). CEO power and employee productivity. *Accounting Research Journal*, 32(2), 148-165 <https://doi.org/10.1108/ARJ-05-2016-0056>.
- Clatworthy, M., & Jones, M.J. (2001). The effect of thematic structure on the variability of annual report readability. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 14(3), 311-326 <https://doi.org/10.1108/09513570110399890>.
- Core, J.E. (2001). A review of the empirical disclosure literature: Discussion. *Journal of Accounting and Economics*, 31, 441-456 [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(01\)00036-2](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(01)00036-2).
- Dadashi, I., & Norouzi, M. (2020). Investigating the mediating effect of financial reporting readability on the relationship between earnings management and cost of capital. *Journal of Accounting Knowledge*, 11(1), 135-157 DOI: [10.22103/jak.2020.11718.2629](https://doi.org/10.22103/jak.2020.11718.2629) [In Persian].
- DeBoskey, D.G., Luo, Y., & Zhou, L. (2019). CEO power, board oversight, and earnings announcement tone. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 52(2), 657-680 DOI: [10.1007/s11156-018-0721-x](https://doi.org/10.1007/s11156-018-0721-x).
- Dikolli, S.S., Diser, V., Hofmann, C., & Pfeiffer, T. (2018). CEO power and relative performance evaluation. *Contemporary Accounting Research*, 35(3), 1279-1296 <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12316>.
- Dunn, P. (2004). The impact of insider power on fraudulent financial reporting. *Journal of Management*, 30(3), 397-412 <https://doi.org/10.1016/j.jm.2003.02.004>.
- Ertugrul, M., Lei, J., Qiu, J., & Wan, C. (2017). Annual report readability, tone ambiguity, and the cost of borrowing. *The Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 52(2), 811-836 <https://www.jstor.org/stable/26164618>.
- Fazalolahi, S., & Maleki Tavana, M. (2008). Content analysis methodology with emphasis on readability techniques and determining the coefficient of involvement of texts. *Pazhuhesh*, 2(1), 71-94, <https://www.noormags.ir/view/fa-articlepage/732086> [In Persian].
- Foroghi, A., & Rahimi, A. (2021). Investigating the effect of CEO power on financial performance of firms listed with Tehran Stock Exchange. *Journal of Development and Capital*, 6(1), 231-247 DOI: [10.22103/jdc.2021.16703.1114](https://doi.org/10.22103/jdc.2021.16703.1114) [In Persian].
- Garcia Osmá, B., & Guillamon-Saorin, E. (2011). Corporate governance and impression management in annual results press releases. *Accounting, Organizations and Society*, 36(4/5), 187-208 <https://doi.org/10.1016/j.aos.2011.03.005>.
- Ghaemi, M.H., & Shahriari, M. (2009). Corporate governance and financial performance of companies. *Journal of Accounting Advances*, 1(1), 113-128 <https://www.sid.ir/paper/160427/fa> [In Persian].
- Gillan, S.G., & Starks, L.T. (1998). A survey of shareholder activism: Motivation and empirical evidence. *Contemporary Finance Digest*, 2(3), 1-38 <https://ssrn.com/abstract=663523>.
- Ginesti, G., Drago, C., Macchioni, R., & Sannino, G. (2018). Female board participation and annual report readability in firms with boardroom connections. *Gender in Management: An International Journal*, 33(4), 296-314 <https://doi.org/10.1108/GM-07-2017-0079>.
- Gompers, P.A., Ishii, J.L., & Metrick, A. (2003). Corporate governance and equity prices. *Quarterly Journal of Economics*, 118(1), 107-155 <https://www.jstor.org/stable/25053900>.
- Han, S., Nanda, V.K., & Silveri, S.D. (2016). CEO Power and firm performance under pressure. *Financial Management*, 45(2), 369-400 <https://doi.org/10.1111/fima.12127>.
- Hasan, M.M. (2020). Readability of narrative disclosure in 10-K reports: Does managerial ability matter? *European Accounting Review*, 29(1), 147-168 <https://ssrn.com/abstract=3217086>.
- Healy, P.M., & Wahlen, J.M. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons*, 13(4), 365-383 <http://dx.doi.org/10.2308/acch.1999.13.4.365>.
- Jensen, M.C., & Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360 [https://doi.org/10.1016/0304-405X\(76\)90026-X](https://doi.org/10.1016/0304-405X(76)90026-X).
- Jiraporn, P., Chintrakarn, P., & Liu, Y. (2012). Capital structure, CEO dominance, and corporate performance. *Journal of Financial Services Research*, 42(3), 139-158 <https://ideas.repec.org/a/kap/jfsres/v42y2012i3p139-158.html>.
- Jones, J. (1991). Earnings management during import relief investigations. *Journal of Accounting Research*, 29, 193-228 <https://www.jstor.org/stable/2491047>.

- Kaiser, H.F. (1960). The application of electronic computers to factor analysis. *Educational and Psychological Measurement*, 20, 141-151 <http://dx.doi.org/10.1177/001316446002000116>.
- Kazemiolum, M., Abdi, M., Zalaghi, H., & Jalalvand, H. (2020). The impact of the annual report readability on the audit engagement risk measures. *Accounting and Auditing Review*, 27(2), 202-230 https://acctgrev.ut.ac.ir/article_77361.html [In Persian].
- Khajavi, S., Jahandoust Marghoub, M., & Weysihsar, S. (2021). Investigating the relationship between CEO power and capital structure: emphasizing the role of firms size. *Financial Research Journal*, 23(1), 40-63 DOI: 10.22059/fj.2020.301393.1007015 [In Persian].
- Khajavi, S., Jahandoust Marghoub, M., & Weysihsar, S. (2023). Investigating the impact of moderating the CEO duality and institutional shareholders on the relationship between managerial ability and lack of transparency of company information. *Journal of Investment Knowledge*, 12(46), 299-322 <https://www.magiran.com/paper/2530689> [In Persian].
- Khani Masoum Abadi, Z., & Rajabdorri, H. (2019). The relationship between readability of financial reports and tax aggressiveness via simultaneous equation system. *Financial Accounting Research*, 11(1), 41-54 DOI: 10.22108/far.2019.116545.1445 [In Persian].
- Kim, Y., Park, M.S., & Wier, B. (2012). Is earnings quality associated with corporate social responsibility? *The Accounting Review*, 87(3), 761-796 <https://www.jstor.org/stable/23245629>.
- Klein, K.J., Lim, B., Saltz, J.L., & Mayer, D.M. (2004). How do they get there? An examination of the antecedents of centrality in team networks. *Academy of Management Journal*, 47(6), 952-863 <https://www.jstor.org/stable/20159634>.
- Koo, K., & Kim, K. (2018). CEO power and firm opacity. *Applied Economics Letters*, 26(10), 791-794 <https://doi.org/10.1080/13504851.2018.1497841>.
- Landier, A., Sauvagnat, J., Sraer, D., & Thesmar, D. (2013). Bottom-up Corporate Governance. *Review of Finance*, 17, 161-201 <https://doi.org/10.1093/rof/rfs020>.
- Larcker, D.F., & Tayan, B. (2012). Is a powerful CEO good or bad for shareholders? *Stanford Closer Look Series*, 1-5 <https://ssrn.com/abstract=2175191>.
- Li, F. (2008). Annual report readability, current earnings, and earnings persistence. *Journal of Accounting and Economics*, 45(2), 221-247 <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2008.02.003>.
- Li, F. (2011). Textual analysis of corporate disclosures: A survey of the literature. *Journal of Accounting Literature*, 2011, 1-40 <https://www.cuhk.edu.hk/acy2/workshop/20110215FengLI/Paper1.pdf>.
- Li, T., Munir, Q., & Karim, M.R.A. (2017). Nonlinear relationship between CEO power and capital structure: Evidence from China's listed SMEs. *International Review of Economics and Finance*, 47, 1-21 <https://doi.org/10.1016/j.iref.2016.09.005>.
- Li, Y., Gong, M., Zhang, X., & Koh, L. (2018). The impact of environmental, social, and governance disclosure on firm value: The role of CEO power. *The British Accounting Review*, 50(1), 60-75 <https://doi.org/10.1016/j.bar.2017.09.007>.
- Lim, E.K.Y., Chalmers, K., & Hanlon, D. (2018). The influence of business strategy on annual report readability. *Journal of Accounting and Public Policy*, 37(1), 65-81 <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2018.01.003>.
- Liu, Y., & Jiraporn, P. (2010). The effect of CEO power on bond ratings and yields. *Journal of Empirical Finance*, 17(4), 744-762 <https://doi.org/10.1016/j.jempfin.2010.03.003>.
- Lo, K., Ramos, F., & Rogo, R. (2017). Earnings management and annual report readability. *Journal of Accounting and Economics*, 63(1), 1-25 <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2016.09.002>.
- Loughran, T., & McDonald, B. (2014). Measuring readability in financial disclosures. *Journal of Finance*, 69(4), 1643-1671 <https://doi.org/10.1111/jofi.12162>.
- Merkel-Davies, D.M., & Brennan, N.M. (2007). Discretionary disclosure strategies in corporate narratives: incremental information or impression management? *Journal of Accounting Literature*, 27(1), 116-196 <https://ssrn.com/abstract=1089447>.
- Motamedi, P., Tariverdi, Y., & Heidarpour, F. (2023). The effect of CEO power on accrual based earnings management and real earnings management. *Empirical Research in Accounting*, 12(4), 147-172 https://jera.alzahra.ac.ir/article_6654.html [In Persian].

- Nadeem, M. (2021). Board gender diversity and managerial obfuscation: Evidence from the readability of narrative disclosure in 10-K reports. *Journal of Business Ethics*, 179(1), 153-177 https://ideas.repec.org/a/kap/jbuset/v179y2022i1d10.1007_s10551-021-04830-3.html.
- Nikbakht, M., Jahandoust Marghoub, M., & Weysihsar, S. (2020). The effect of competition in the product market in evaluating the benefits and costs of CEO power. *The 18th National Accounting Conference of Iran, Accounting in the Path of the 4th Industrial Revolution*, Yazd University, Iran. <https://civilica.com/doc/1222348> [In Persian].
- Nikbakht, M., Jahandoust Marghoub, M., & Weysihsar, S. (2021). CEO power, audit quality and corporate financial performance evaluation criteria. *Audit Science*, 21(85), 454-486 <http://danesh.dmk.ir/article-1-2492-fa.html> [In Persian].
- Omer, T.C., Shelley, M.K., & Tice, F.M. (2020). Do director networks matter for financial reporting quality? Evidence from audit committee connectedness and restatements. *Management Science*, 66(8), 3361-3388 <https://ideas.repec.org/a/inm/ormnsc/v66y2020i8p3361-3388.html>.
- Pourkarim, M., Jabbarzadeh Kangarlouei, S., Bahri Sales, J., & Galavandi H. (2020). The impact of corporate governance on tone of financial reporting. *Journal of Value & Behavioral Accounting*, 4(8), 33-62 <https://aapc.khu.ac.ir/article-1-571-fa.html> [In Persian].
- Rahman, D., Jahangiri, A.M. Duong, H., & Barry, O. (2020). Does product market competition influence annual report readability? Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2957135>.
- Ramezan Ahmadi, M., Vaez, S.A., Arman, S.A., & Dorseh, S.S. (2022). The effect of auditor style on the relationship between financial reporting readability and stock price informativeness. *Accounting and Auditing Review*, 29(2), 311-338 DOI: 10.22059/acctrev.2022.328009.1008583 [In Persian].
- Rasoli, H., Ramazan Ahmadi, M., Nasiri, S., & Basirat, M. (2023). The effect of CEO power on fraudulent financial reporting quality. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 12(45), 317-334 https://www.jmaak.ir/article_21475.html [In Persian].
- Rjiba, H., Saadi, S., Boubaker, S., & Ding, X. (2021). Annual report readability and the cost of equity capital. *Journal of Corporate Finance*, 67, 101902 <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2021.101902>.
- Safari Gerayli, M., & Rezaei Pitnoei, Y. (2018). Managerial ability and financial reporting readability: A test of signaling theory. *Journal of Accounting Knowledge*, 9(2), 191-218 DOI: 10.22103/jak.2018.11261.2548 [In Persian].
- Securities and Exchange Commission. (1998). A plain English handbook: How to create clear SEC disclosure. SEC Office of Investor Education and Assistance, Washington, DC 20549, <https://www.sec.gov/pdf/handbook.pdf>.
- Sheikh, S. (2018). CEO Power, Product Market Competition and Firm Value. *Research in International Business and Finance*, 46, 373-386 <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2018.04.009>.
- Shleifer, A., & Vishny, R. (1997). A survey of corporate governance. *Journal of Finance*, 52(2), 737-783 <https://www.jstor.org/stable/2329497>.
- Souri, A. (2014). *Preliminary econometrics*. Tehran: Farhangology publishing <https://www.gisoom.com/book/1996070> [In Persian].
- Sun, L., Johnson, G., & Bradley, W. (2022). CEO power and annual report reading difficulty. *Journal of Contemporary Accounting and Economics*, <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2022.100315>.
- Sun, Y., & Lu, D. (2017). Study on the relationship between managerial power and the quality of accounting information. In *Proceedings of the Fourth International Forum on Decision Sciences*, Conference Paper, 55-70 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-10-2920-2_6.
- Ting, H. (2014). CEO turnover and shareholder wealth: Evidence from CEO power in Taiwan. *Journal of Business Research*, 66(12), 2466-2472 <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.05.036>.
- Veprauskaitė, E., & Adams, M. (2013). Do powerful chief executives influence the financial performance of UK firms? *British Accounting Review*, 45(3), 229-241 <https://doi.org/10.1016/j.bar.2013.06.004>.
- Weysihsar, S. (2019). Concentration of ownership, transparency of financial information and extensive political relations with the government. *The 17th National Accounting Conference of Iran*, Farabi Campus of Tehran University, Qom, Iran. <https://civilica.com/doc/959406> [In Persian].
- Yuthas, K., Rogers, R., & Dillard, J.F. (2002). Communicative action and corporate annual reports. *Journal of Business Ethics*, 41(1-2), 141-157 <https://www.jstor.org/stable/25074912>.

Zaheri Abdehvand, S., Moghadam, A., & Tamoradi, A. (2021). The effect of CEO power on relationship between management transactions and financial reporting quality. *Financial Accounting Research*, 13(1), 87-108
DOI: [10.22108/far.2021.123312.1641](https://doi.org/10.22108/far.2021.123312.1641) [In Persian].

Zare Bahnamiri, M.J., Heidary Surshjani, Z., & Joudaki Chegeni, Z. (2020). CEO power and earnings announcement tone with emphasis on the role of board oversight. *Quarterly Financial Accounting*, 11(44), 119-143
<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1682540> [In Persian].

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی